

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Навчально-науковий інститут архітектури,
дизайну та образотворчого мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Живопис

вид дисципліни, шифр за ОП	<i>обов'язкова, ОК ІІ</i>
семестр	<i>3, 4 семестри</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>20, 3 модуль – 5, 4 модуль – 5</i>
форма підсумкового семестрового контролю	<i>диференційований залік – 3 модуль диференційований залік – 4 модуль</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>образотворчого мистецтва та дизайну</i>
для здобувачів вищої освіти:	
рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
спеціальність	<i>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
освітня програма	<i>Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
форма навчання	<i>денна</i>

2024 – 2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Розробники:

Наталя ВІНТАЄВА, доцент кафедри ОМД

підпис

Дмитро ВІНТАЄВ, старший викладач кафедри ОМД

підпис

Поліна ДЗЮБЕНКО, кандидат архітектури, доцент кафедри ОМД

підпис

Робочу програму схвалено на засіданні **кафедри Образотворчого мистецтва та дизайну**

Протокол від «19» серпня 2024 року № 1

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає освітній програмі:
ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Гарант освітньої програми

Олена ОЛЕНІНА, доктор мистецтв, професор, зав. кафедри ОМД

підпис

**Директор навчально-наукового інституту
архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва**
Тетяна РИЩЕНКО,
кандидат технічних наук, доцент, професор
кафедри архітектури будівель та споруд і дизайну
архітектурного середовища

підпис

1. Мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Живопис» є надання фундаментальної базової складової і практичних навичок з живописної майстерності для розкриття багатшаровості тематичних, стилістичних та технічних можливостей образотворчого мистецтва. Вивчення дисципліни дозволить студентам набути необхідні знання і вміння для ведення самостійної творчої роботи.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на дисципліни: «Історія та теорія мистецтва», «Рисунок та пластична анатомія», «Творчий практикум»

3. Результати навчання

Програмний результат навчання	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
ПРН7 Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.	Словесні (бесіда, інструктаж, опитування) Наочні (презентація, демонстрація) Практичні (робота з натури, за уявленням та за уявою, копіювання)	Поточний контроль: перегляд практичних завдань, перевірка самостійної роботи, Модульний контроль: перегляд презентацій виконаних практичних завдань та самостійної роботи. Усне опитування. Підсумковий семестровий контроль: комплексний кафедральний перегляд практичних завдань і самостійної роботи з живопису.	ПРН 7.1 Розпізнавати стильові властивості образотворчого мистецтва. ПРН 7.2 Знати закономірності кольоро-тональної побудови живописного твору. ПРН 7.3 Вміти за допомогою кольору передавати об'єм, фактуру, основні риси натури.
ПРН8 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати	Словесні (бесіда, інструктаж, опитування) Наочні (презентація, демонстрація) Практичні (робота з натури, за уявленням та за уявою, копіювання)	Поточний контроль: перегляд практичних завдань, перевірка самостійної роботи, Модульний контроль: перегляд презентацій виконаних практичних завдань та самостійної роботи. Усне опитування. Підсумковий семестровий контроль: комплексний кафедральний перегляд	ПРН 8.1 Вміти аналізувати джерела натхнення для створення художнього твору. ПРН 8.2 Знати закономірності побудови композиційно-графічного рішення твору. ПРН 8.3 Вміти використовувати можливості живописної техніки для створення художнього образу.

аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.		практичних завдань і самостійної роботи з живопису.	
ПРН14Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі	Словесні (бесіда, інструктаж, опитування) Наочні (презентація, демонстрація) Практичні (робота з натури, за уявленням та за уявою, копіювання)	Поточний контроль: перегляд практичних завдань, перевірка самостійної роботи, Модульний контроль: перегляд презентацій виконаних практичних завдань та самостійної роботи. Усне опитування. Підсумковий семестровий контроль: комплексний кафедральний перегляд практичних завдань і самостійної роботи з живопису.	ПРН 14.1 Вміти застосовувати живописні матеріали у вирішенні конкретних задач образотворчого мистецтва. ПРН 14.2 Розкривати багатшаровість тематичних, стилістичних та технічних можливостей образотворчого мистецтва.

4. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 3 Тонально-кольорове моделювання голови і напівпостаті людини

Змістовий модуль 1 Етюд голови натурника на нейтральному тлі (акварель, гуаш)

Етюди голови моделі в наближеній світло-кольоровій палітрі; максимальне розкриття відтінків кольору при моделюванні голови в конкретному середовищі.

Змістовий модуль 2 Етюд голови людини на контрастному тлі (акварель, гуаш)

Етюди голови моделі в контрастній кольоровій палітрі на гармонізацію кольору і тону; кольорове і тональне моделювання форми голови людини.

Змістовий модуль 3 Декоративне моделювання напівпостаті натурника (палітра трьох кольорів, гуаш)

Живописні ескізи-пошуки декоративно-пластичного рішення напівпостаті натурника з використанням палітри із трьох кольорів. Виконання декоративного живопису напівпостаті на основі ескізів-пошуків із трьох кольорів.

МОДУЛЬ 4 Декоративне зображення постаті людини

Змістовий модуль 1 Живопис напівпостаті на орнаментальному тлі (гуаш, акрил)

Виконання етюдів напівпостаті моделі на орнаментальному тлі. Пошукові етюди композиційного і світло кольорового рішення декоративного живопису напівпостаті. Декоративний живопис напівпостаті на основі найліпшого етюдпошуку. З'ясування властивостей різноманітних технік живопису.

Змістовий модуль 2 Етюди оголеної постаті людини, перевтілення реалістичного зображення в декоративне (гуаш, акрил)

Етюди оголеної постаті людини. Вирішення великих світлоколірних відносин. Перевтілення реалістичного зображення постаті людини в декоративне, живописно-композиційне рішення на гармонізацію кольорових і тонових плям.

Змістовий модуль 3 Живопис оголеної постаті людини в незаглибленому середовищі (гуаш, акрил, олія)

Живопис оголеної постаті людини на світлому і темному тлі. Передача характеру моделі; особливості пластичної форми з урахуванням освітлення, тональної і колірної побудови. Вирішення композиційної і світлоколірної побудови живопису.

5. Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ 3 (семестр 3)	150		64		86
Змістовий модуль 1	45		20		25
Змістовий модуль 2	45		20		25
Змістовий модуль 3	45		24		21
Підсумковий семестровий контроль	15				15
МОДУЛЬ 4 (семестр 4)	150		64		86
Змістовий модуль 1	45		20		25
Змістовий модуль 2	45		20		25
Змістовий модуль 3	45		24		21
Підсумковий семестровий контроль	15				15

6. Теми лекцій

Не передбачено

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст	к. ауд. г.
------	-------	------------

МОДУЛЬ 3 Тонально-кольорове моделювання голови і напівпостаті людини		
Змістовий модуль 1		
Етюд голови натурника на нейтральному тлі (акварель, гуаш)		
Пошукові етюди голови натурника на нейтральному тлі.	Створення тонально-кольорових етюдів-пошуків голови моделі в наближеній світло-кольоровій палітрі; Вирішення великих колірних і тонових відношень.	8
Живопис голови моделі в наближеній світло-кольоровій палітрі.	Моделювання голови людини засобами живопису. Послідовне вирішення завдань. Максимальне розкриття відтінків кольору при моделюванні голови в конкретному середовищі.	12
Змістовий модуль 2		
Етюд голови людини на контрастному тлі (акварель, гуаш)		
Етюди-пошуки голови людини на контрастному тлі	Пошукові етюди основної світло-тональної та колірної провідної плями з урахуванням тепло-холодних градацій для загального колористичного рішення;	8
Живопис голови моделі на контрастному тлі	Моделювання форми голови, характерних рис моделі, вирішення колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови.	12
Змістовий модуль 3 Декоративне моделювання напівпостаті натурника (палітра трьох кольорів, гуаш)		
Короткострокові пошукові етюди декоративного зображення напівпостаті натурщика	Вирішення світло-тональної і колірної побудови декоративного живопису напівпостаті людини трьома кольорами.	8
Декоративний живопис напівпостаті натурщика.	Використання палітри із трьох кольорів в декоративному живописі напівпостаті людини. З'ясування властивостей змішування кольору, декоративних прийомів передачі форми у просторі.	16
МОДУЛЬ 4 Декоративне зображення постаті людини		
Змістовий модуль 1 Живопис напівпостаті на орнаментальному тлі (гуаш, акрил)		
Пошукові етюди напівпостаті на	Живописно-композиційне рішення постановки на орнаментальному тлі засобами короткострокових етюдів-пошуків. З'ясування великих колірних і	8

орнаментальному тлі.	тонових плям у живописі.	
Живопис напівпостаті на орнаментальному тлі	Живописне рішення напівпостаті на орнаментальному тлі на основі пошукових етюдів. З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.	12
Змістовий модуль 2 Етюди оголеної постаті людини, перевтілення реалістичного зображення в декоративне (гуаш, акрил)		
Етюди оголеної постаті людини	Короткострокові етюди оголеної постаті людини, Вирішення світло-тональної і колірної побудови живописного етюд.	8
Декоративний живопис постаті людини.	Декоративний живопис постаті людини на основі найліпшого етюд-пошуку Композиційне і світло кольорове рішення декоративного живопису. З'ясування властивостей різноманітних технік декоративного живопису.	12
Змістовий модуль 3 Живопис оголеної постаті людини в незаглибленому середовищі (гуаш, акрил, олія)		
Живопис оголеної постаті людини на світлому тлі.	Передача характеру моделі; особливості пластичної форми з урахуванням освітлення, тональної і колірної побудови	8
Живопис оголеної постаті людини на темному тлі.	Вирішення композиційної і світлоколірної побудови живопису. Передача характеру і пластики моделі живописними засобами.	16

8. Індивідуальне завдання

Не передбачено

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Методи поточного контролю:

- перегляд аудиторних практичних завдань з живопису,
- перегляд етюдів, ескізів, пошукових матеріалів, виконаних в процесі аудиторних занять та самостійної роботи.

Методи модульного контролю:

- перегляд презентацій програмних завдань та самостійної роботи з живопису,
- усне опитування.

Методи підсумкового семестрового контролю:

- комплексний кафедральний перегляд аудиторних завдань і самостійної роботи з живопису. Диф. залік.

Під час освітнього процесу його учасники повинні дотримуватись вимог законодавства України, внутрішніх нормативних документів Університету та принципів і правил академічної доброчесності. ([Положення про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату](#))

Результати навчання, здобуті у неформальній та/або інформальній освіті визнаються згідно [Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова](#).

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів				
	усього	практ.	лаб.	самостійна робота	
				завдання	модульний контроль
МОДУЛЬ 3 (номер)	100				
Змістовий модуль 1	20	10	-	5	5
Змістовий модуль 2	20	10	-	5	5
Змістовий модуль 3	30	20	-	5	5
Підсумковий семестровий контроль	30	-	-	-	-
МОДУЛЬ 4 (номер)	100				
Змістовий модуль 1	20	10	-	5	5
Змістовий модуль 2	20	10	-	5	5
Змістовий модуль 3	30	20	-	5	5
Підсумковий семестровий контроль	30	-	-	-	-

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розп. балів
МОДУЛЬ 3	
Змістовий модуль 1	20
Практичне завдання № 1 Пошукові етюди голови натурника на нейтральному тлі (поточний перегляд)	5
Практичне завдання № 2 Живопис голови моделі в наближеній світло-кольоровій палітрі (поточний перегляд)	5
Завдання до самостійної роботи. Виконання портрету в наближеній світло-кольоровій палітрі (поточний перегляд, перевірка умінь і навичок самостійної роботи)	5
Модульний контроль. Перегляд аудиторних та самостійних завдань за	5

ЗМ 1(перегляд презентацій, усне опитування)	
Змістовий модуль 2	20
Практичне завдання № 3 Етюди-пошуки голови людини на контрастному тлі (поточний перегляд)	5
Практичне завдання № 4 Живопис голови моделі в контрастній світло-кольоровій палітрі (поточний перегляд)	5
Завдання до самостійної роботи. Виконання етюд голови (контрастна кольорова палітра) (поточний перегляд, перевірка умінь і навичок самостійної роботи)	5
Модульний контроль. Перегляд аудиторних та самостійних завдань за ЗМ 2 (перегляд презентацій, усне опитування)	5
Змістовий модуль 3	30
Практичне завдання № 5 Короткострокові пошукові етюди декоративного зображення напівпостаті натурщика (поточний перегляд)	10
Практичне завдання № 6 Декоративний живопис напівпостаті натурщика (палітра із трьох кольорів) (поточний перегляд)	10
Завдання до самостійної роботи. Живописні етюди напівпостаті людини (поточний перегляд, перевірка умінь і навичок самостійної роботи)	5
Модульний контроль. Перегляд аудиторних та самостійних завдань за ЗМ 3 (перегляд презентацій, усне опитування)	5
Підсумковий семестровий контроль – диф. залік (комплексний кафедральний перегляд)	30
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ 3	100
МОДУЛЬ 4	
Змістовий модуль 1	20
Практичне завдання № 1 Пошукові етюди напівпостаті на орнаментальному тлі (поточний перегляд)	5
Практичне завдання № 2 Живопис напівпостаті на орнаментальному тлі (поточний перегляд)	5
Завдання до самостійної роботи. Копія майстра декоративного живопису напівпостаті людини (поточний перегляд, перевірка умінь і навичок самостійної роботи)	5
Модульний контроль. Перегляд аудиторних та самостійних завдань за ЗМ 1 (перегляд презентацій, усне опитування)	5
Змістовий модуль 2	20
Практичне завдання № 3 Етюди оголеної постаті людини (поточний перегляд)	5

Практичне завдання № 4 Декоративний живопис постаті людини (поточний перегляд)	5
Завдання до самостійної роботи. Копія живопису майстра оголеної постаті людини (поточний перегляд, перевірка умінь і навичок самостійної роботи)	5
Модульний контроль. Перегляд аудиторних та самостійних завдань за ЗМ 2 (перегляд презентацій, усне опитування)	5
Змістовий модуль 3	30
Практичне завдання № 5 Живопис оголеної постаті людини на світлому тлі (поточний перегляд)	10
Практичне завдання. № 6 Живопис оголеної постаті людини на темному тлі (поточний перегляд)	10
Завдання до самостійної роботи. Етюди постаті людини (поточний перегляд, перевірка умінь і навичок самостійної роботи)	5
Модульний контроль. Перегляд аудиторних та самостійних завдань за ЗМ 3 (перегляд презентацій, усне опитування)	5
Підсумковий семестровий контроль – диф. залік (комплексний кафедральний перегляд)	30
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ 4	100

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Рівень компетентності	Чотирибальна/двобальна шкала	
		екзамен	залік
90-100	високий	відмінно	зараховано
82-89	достатній	добре	
74-81			
64-73	середній	задовільно	
60-63			
35-59	низький	незадовільно	не зараховано
0-34			

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

До підсумкового семестрового контролю у формі публічного захисту допускаються здобувачі, які виконали всі завдання і набрали за кожним змістовим модулем більше половини балів від максимально можливих.

90-100 балів виставляється за майстерно виконані у повному обсязі аудиторні та самостійні практичні роботи з дотриманням усіх встановлених програмою вимог і визначених результатів навчання.

82-89 – роботи, які виконані у повному обсязі та в цілому відповідають вимогам якості виконання завдання, але містять несуттєві відхилення технічного характеру.

74-81 – роботи які виконані у повному обсязі, але мають помилки непринципового характеру (окрема неточність в побудові форми, відображення світлотіні, тону, передачі матеріалу, фактури, невиразність зображення, тощо).

64-73 – роботи містять похибки, що принципово не впливають на повноту і правильність виконання завдання (неточність у побудові форм, перспективі, світлотіні, часткове порушення цілісності зображення, техніко-технологічних вимог виконання).

60-63 – роботи містять помилки побудови загальної форми, komponуванні, передачі пропорцій, перспективі, співвідношенні світла й тіні, загального тону, має місце порушення цілісності, тонової, кольорової гармонії, потребують оформлення, т. і.

35-59 – роботи виконані не в повному обсязі з суттєвими похибками, які принципово порушують цілісність композиції, форму, тонові та кольорові гармонії, демонструють низький рівень володіння засобами виразності та порушення техніко-технологічного виконання.

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Живопис : навч. посіб. (для студ. ден. форми навч. за спец 023 - Мистецтво, 022-Дизайн, 191 – Архітектура та містобудування) / О. Ч. Чирва, А. В. Сімонова, М. Лобко-Зампасі, Д. Ю. Вінтаєв, В. П. Манохін, П. В. Мірончик, Ю. О. Сосницький; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. - 160 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://surl.li/cuntw>

2. Іванов О. М., Вінтаєв Д. Ю. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура» (Натюрморт, гризайль) (для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання спеціальностей 191 – Архітектура та містобудування, 022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад.:– Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 25 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/view/subjects/d=5F1464.html>

3. Вінтаєва, Н.С. (2012) Ахроматична акварель: методичні вказівки до практичних занять і виконання самостійної роботи з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура» (для студентів 1-5 курсу денної форми навчання напряму 6.060102 (1201) «Архітектура», галузь 0601 «Будівництво та архітектура»)(№417). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/view/subjects/d=5F1464.html>

4. Манохін, В.П. и Мирончик, П.В. (2012) Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-3 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура»)(№660). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/view/subjects/d=5F1464.html>

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Горбатенко Л.П. Асоціативно-образні колірні композиції як самостійний напрям нефігуративного образотворчого мистецтва//АРТ-платформа, 2021 Вип.3 Науковий альманах. Київ: 2021 С. 361–370. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://art-platforma.kmaecm.edu.ua/index.php/art1/article/view/64/55>
2. Ковальова М., Крот Т. Проблема побудови колориту в портреті: Історіографія // Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції за підсумками роботи у 2016 – 2017 рр. - Харків: ХДАДМ, 2017. - С. 175 – 177.
3. [Victor Vasarely](#) - Publisher [Centre Pompidou](#) -Ouvrage broché - 60 pages - Text in Bilingue Français / English - Published in 2019
4. Специфіка емоційно-почуттєвого сприйняття кольору. Колорит та його різновиди [Електронний ресурс] Цикл лекцій. Visual Studio 2010. — Режим доступу: http://life-prog.ru/ukr/1_139_spetsifika-emotsiyno-pochuttievogo-spriynyattya-koloru-kolorit-ta-yogo-riznovidi.html5
5. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність. Харків: ХДАДМ, К: «Софія А» ЛТД, 2015. 240с.
6. Йоганнес Іттен. Наука дизайну та форми. Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах / Іттен Йоганнес.- Київ: ArtHuss , 2021.- 136 с.

Обладнання, устаткування, програмні продукти

Майстерня монументального мистецтва, аудиторія № 604 ЦК, Комплекс архітектурно-художніх майстерень «ARHOUSE», Рисувальні зали з відповідним обладнанням: № 306 арх, 603 ЦК. Мольберти, натюрмортний фонд, гіпси, підставки для живопису, система направленою художнього освітлення.
Платформа дистанційного навчання Moodle, Office 365, Teams.

